

ELŐFIZETESI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben báshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaszedésén
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, május 29.

Meghalt semmiért.

Meghalt egy ember s halála hírével azonnal szét hordta csodás szárnyain a táviró és telefon. Pár perc múlva a haláleset után az egész országban erről a szenzációról beszéltek.

Andrássy Tivadar gróf is meghalt nem régen. A képviselő választások alatt a hideg télben hűtötte össze magát, kötelességének lett tragikus áldozata s halálát egész simán közölték a lapok, míg ezt a másik esetet külön kiadásban. Pedig Andrássy sokkal érdekesebb politikus volt, örök emlékezet fűzi családi nevét történelmünkhöz, atyjának, a nagynak szobra készen, csak az ünnepélyes leleplezést várva, áll az országház előtt s neki, a fiúnak is nagy szerepe volt a válságos időben, de hát — csak kötelességének lett áldozata, míg Keglevich István párbajban halt meg.

Hogy miért vívott? Semmiért, gyerekes semmiért, amiért iskolás gyermekeket megszoktak róni; illetlen összeszóvalkozás miatt.

Csodálatos intézmény a párbaj!

Ennek a szerencsétlen leszurt embernek volt egy csomó nehéz, elintézetlen ügye, pénzbeli dolga a nemzettel szemben. Az ügy aktáit nyilvánosságra sem akarták hozni, olyan kényes természetű volt, mégis ez a szerencsétlen nem mondott

le a mandátumáról, mely összeférhellen volt a kegydíjával, igen jól össze egyezett becsületéről alkotott fogalmával a kényes cselekedetet, de nem tudott tünni egy durvább szót.

Megvivott hát. Az intranzigens liberális ember a középkor legrozsdásabb eszközéhez nyult, hogy védje magát.

Csodás eszme zavar játszik a modern agyakban.

A középkornak idealizmusát, önfeláldozó lovagiasságát, örök tiszteletet érdemlő művészet szeretetét, nagy ideálok nagy eszközökkel való megvalósításáért emberöltőn át szívósan vívott küzdelmeit, az elvekért való áldozatot, a lemondás bámulatos példáit, ezeket szokták szuverén megvetéssel középkori butaságnak nevezni és sötétségnek, melytől irtóznak a modern világos agyvelők. Hanem a párbaj, ez a régi rossz, ez járja ma is.

Van valami párbaj ellenes mozgalom a világon, de bár annyira haladt is, hogy komoly ember védelmet talál a bolond előítélet ellen ez akcióban, mégis komoly eredményét nem látjuk.

Ennek a párbajnak előzménye az volt, hogy egyik képviselő azt kiáltotta a másiknak a házban »számár« s az viszont »marha«. Hát ezen két czim illetékes voltához a párbajnak semmi köze. Ezt az affért úgy lehetett volna megoldani, hogy az elnökség, vagy a ház, tiltsa ki pár hétre mind a két embert, kik így

mernek beszélni a Házban, így merik czimezni a nemzet képviselőjét.

Nem is sértés volt az az incidens csak megbotránkozató illetlenség.

A halál azonban kemény büntetés érte.

Vajjon tudott volna ez a két ember nagy dologért, elvért úgy áldozni vért — életet! Nem hiszem, mert aki egy »számárság«-ért meg tud halni, az igazi nagy dologért nem áldozná fel az életét. Az ilyen csak beugrik, de bele nem megy a bajba.

Ez éppen a legundorítóbb a mai társadalomban, hogy mikor semmi szent nincs, mikor minden semmi ember vakmerően meri támadni mind azt, amiért élni, áldozni ezredéveken át nem sajnált az emberiség, úgy hogy szinte az emberség lényegéhez tartozóknak kell vennünk a hit, a haza, a család fogalmát, mondom ma mindezt támadják, de a támadó nem türi, hogy ezen nagy dolgokhoz képest semmi, csak porszemnyi személyét érintse valaki.

Maga eléggé bemocskolja sokszor önmagát, az eszközben nem válogató, de a formára érzékeny.

Meghalt egy ember semmiért s el körülöttünk sok ezer semmiért. Ha meghal egy semmiért, azt mondják tragédia, hogy élnek semmiért, azt mondják az modern élet, mely tekintélyt nem ismer, s csak önmagának él.

Kit sajnáljon az ember, ezt a sze-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A székelyek eredete és Erdélybe való települése.

(Kivonat Karácsonyi János akadémiai székfoglalójából.)

A székelyek eredeti mai napig rettentően vitás. Szabó Károly és követői hun eredetűeknek tartják őket. Hunfalvy és hívei a magyar királyoktól Erdély szélére telepített határőröknek állítják. Réthy szerint az Etelkőzből vonultak Erdély keleti részére, Nagy Géza szerint csakis Pannoniából. Thury József avar néptörédeket sejt bennük. Sebestyén Gyula a nyugati székelyeket avar néptörédeknek, a keletieket kozár-kabar eredetűeknek vitatja. Végre legutóbb Pauler a székelyeket a bolgár eszegelekkel veszi egynek.

E roppantul eltérő vélemények a kutfők csekély számából és mig inkább a kutfők hiányos birálatából származnak, Ha az igazságot fel akarjuk találni: a) meg kell bírálni a hun krónikát; b) meg kell rostálni az okleveleket;

c) ellenőrizni kell a jogi intézményekből vont következtetéseket.

A hun krónikánál is, mint bármely más irott műnél, fölmerül az a három kérdés: mikor irták? ki irta? jól értesült-e az írója? — Az első kérdésre feleletet ad az, hogy a hun krónika három XII—XIII. századbeli eseményt az V. századba helyez át. A hun krónika szerint Attila seregének harmadát a Rhodanus (Rhon) folyótól Mirammona marokkói szultán ellen küldötte s mikor ezt a szultán meghallotta, Sevillából a gibraltári (akkor sevillai) tenger-szoroson át Marokkóba menekült. Marokkó városa csak 1070-ben épült, szultánjai közül az 1143—1232. években uralkodó Almohadok vették föl az emir al mumemin (hívek fejedelme) elnevezést s ebből keletkezett Mirammona név. A nyugatiak ajkán Miremammonának nevezett Almohadok közül csak egy menekült az idegen sereg elől Marokkóba s ez volt Abdalah Annasir, aki 1212-ben a Navasda Tolosa mellett szenvedett rettenetes vereség után csakugyan Marokkóba vonult vissza. A hun

krónika írója tehát korántsem volt az 1212-iki világtörténeti esemény kortársa, hanem ellenkezőleg sokkal későbbben élt, csak egyes öregek elbeszéléséből hallott valamit e nagyszerű eseményről s így esett meg vele, hogy azt V. századbeli dolognak gondolta.

Nyilvánvaló világtörténeti esemény az is hogy az olaszok 1168-ban építették Barbarossa Frigyes ellen a Torino és Piacenza közt fekvő Alessandria várát s III. Sándor pápa tiszteletére nevezték azt el Alessandriának s 1174-ben Barbarossa Frigyes azt 4 hónapon át ostromolta.

A hun krónika írója erről már semmit sem tud, hanem besorozza Alessandriát is az Attilától lerombolt olaszországi városok közé. Pedig, ha a XII. század elején a Hohenstaufok korában él, ezt bizonyosan tudja s így nem követ el oly otromba botlást, hogy 1168-ban épült várat 452-ben leromboltat.

Okleveles adatunk van arra, hogy Ó Buda területén 1212-ben még csak egy város volt s csak ekkor szándékoznak még esetleg a régi város mellé újat is telepíteni. Ennek megfele-

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre —

MITTELLER EDE

angol divatszabó cég

■ Szövetek és belések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. ■

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készíti férfitöltönyöket, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costumok, valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

rencsétlent, aki így halt vagy azokat, a kik úgy élnek!?
P—y.

Halálos kimenetelű párbaj.

A tragikus végű politikai párbajról tudósításunk a következő:

A párbaj előzményei.

A szomorú befejezést nyert lovagias ügy előzménye az volt, hogy a képviselőház szombati ülésén, mikor Návay Lajos disszidens képviselő, Csanádmegye volt alispánja a hevesi felirat mellett elmondta beszédét és az ellenzék sietett hozzá gratulálni, *Keglevich* István gróf, ki közelállott a Návayt körülvevő csoporthoz, gunyosan mosolygott, mire *Hencz* Károly ezt a megjegyzést tette:

— *Keglevich* nevet!

Keglevich csak ez egy szóval felelt:

— Szamárl!

Hencz erre kijövéen sodrából, odavágott:

— *Kegydi* marha.

Ezzel az összetűzésnek vége volt s a kihívás követte. Még az ülés folyama alatt provokáltatta *Hencz* *Buzáth* Ferencz és *Szabó* István képviselő barátaival *Keglevich* grófot.

Mint hogy *Keglevich* időközben már eltávozott a Házból, a segédek szombat délután folyamán léptek érintkezésbe *Keglevich*chel, aki a maga részéről gróf *Károlyi* Györgyöt és *Münnich* Aurélt nevezte meg segédeikül.

A segédek vasárnap tárgyaltak és karpárbajban állapodtak meg. A feltételek voltak: karpárbaj végkimerülésig, nehéz lovassági kardokkal, szurás megengedve három bandázsossal. A párbaj színhelye a Fodor-féle vívóterem Koronaherczeg-utca 3. szám alatti helyiségei; időpontja reggeli kilencz óra. A párbaj az orvosok által megállapítandó harczképtelenségig tart.

A párbaj.

Budapest, május 29.

A párbaj feltételeinek megfelelően történt ma reggel az összejövétel. Elsőnek néhány perczel egynegyed 9 óra után *Hencz* Károly érkezett meg segédei társaságában a 142 sz. bérkocsin. *Hencz* már a párbaj színhelyén találta orvosát, dr *Widder* Bertalant. Néhány perczel utóbb érkeztek meg gróf *Keglevich*

segédei: gróf *Károlyi* és *Münnich*, fél 9 órakor pedig megérkezett a Koronaherczeg-utczán át gróf *Keglevich* István is és csakhamar megjelent *Keglevich* orvosa, *Kosztka* Emil ezredorvos.

Az ellenfelek mindegyike hozott magával egy-egy pár kardot. *Keglevich* nebez, éles, hegyes lovassági kardokat hozott magával. Fodor meglátva a kardokat, izgatottan megjegyezte:

— Ilyen kardokkal nem lehet párbajozni, hisz ez tisztára mészárlás.

Keglevich azonban ragaszkodott hozzá, de mikor Fodor összetett kezekkel könyörgött, hogy álljon el tőle, a segédek közbelépésére *Keglevich* le is mondott a kardokról és beleegyezett abba, hogy Fodor könnyebb lovassági párbajkardjaival történjék a mérkőzés.

A párbaj megkezdése előtt még egy dolog volt, amire csaknem erőszakkal kellett rávenni *Keglevich*et. A segédek ugyanis hármas: nyak-, has- és csuklóbandázsban állapodtak meg, de e feltételt *Keglevich* nem akarta respektálni és kijelentette, hogy ő csak bandázs nélkül verekszik. Csakis a segédek egyhangú fellépése folytán lehetett rávenni, hogy a nyakra és hasra bandázst alkalmaznak.

Ez incidensek után 9 órakor megtörtént a felállás. Vezető segéd volt *Szabó* István. Mikor elhangzott a vezényszó:

— Rajta!

Az en gardeban álló felek összecaptak. Néhány pillanatnyi kölcsönösen kivédett vaddalkozás után *Keglevich* kardjával *Hencz* nyaka felé szurt; ebben a pillanatban *Hencz*, hogy kivédje a szurást, fölemelte a kardját és ugyanakkor *Keglevich* a szuráshoz alkalmazott energia folytán — már nem tudva visszatartani magát — *beledőlt Hencz kardjába*. A kard *Keglevich* testébe a szív táján, a bal mellközéptől egy tenyérnyire hatolt be és a hátán jött ki. Mindez egy pillanat műve volt és csak akkor látták, hogy mi történt, mikor Fodor észrevette a hátán a bal lapoczká alatt kijövő kardot és a következő pillanatban *Keglevich* elbukott. A segédek magukhoz térve konsternációjukból,

*Keglevich*hez siettek, de az orvosok már csak a halált konstatálhatták. *Keglevich* ugyanis, miután elbukott, eszméletét veszítette és csak két perczig élt.

A megrémült segédek közül elsőnek *Münnich* Aurél tért magához s kocsiba vágva magát, a főkapitányságra hajtatott, ahol elmondta az esetet *Farkas* Lajos főkapitányhelyettesnek, a bünyügyi osztály vezetőjének, aki azonnal kiszállt a helyszínére s megkezdte a vizsgálatot.

Jegyzőkönyvbe vette a segédek és a párbajon jelenvoltak vallomásait, aztán elrendelte, hogy a holttestet a törvényszéki orvostani intézet halottas házába vigyék.

A Trattner-udvar mindhárom udvarát az alatt óriási embertömeg lepte el. Nagyon sokan fölmentek a vívóterembe is s csak nagy erőfeszítésekkel sikerült őket onnan eltávolítani. Fél tizenegy órakor megérkeztek a hullaszállító emberek, akik koporsóba tették a holttestet és elszállították.

Budapest, május 29. (Saját tud. táv.) *Tisza* István gróf a Ház határozata értelmében kiadta *Günther* Antalnak, mint az összeférhetetlenségi bizottság elnökének a *Keglevich* ügyre vonatkozó iratokat.

Hencz Károly segédei felkeresték *Günther*t és megkérdezték tőle, hogy **van-e** *Keglevich*re nézve kompromittáló dolog az iratokban. *Günther* kijelenté, hogy semmiféle dehonestáló dolog nincs az iratokban.

Keglevich maga kissé megtörtve és melancholikusán kérte a bizottság elnökét, hogy várják be a párbaj eredményét, lehet, — ugymond — hogy nem is jöhetnek még vissza a tárgyalásra.

A párbajról nagyon sok verzió kering. *Hencz*ről és *Keglevich*ről tudva volt, hogy nagyon híres vívók s különösen *Keglevich* tanárja őt a legjobb vívónak mondotta az országban. *Hencz* csodálkozott, hogy miért forsirozzák ugy a dolgot az ellenfele és segédei. *Hencz* segédei ellenezték a szurást is. Mikor pedig

lőleg 1212-ben még nevezik Budát Ó Budának, mert nem is volt Új-Buda, hogy attól megkülönböztethető legyen. A hun krónika írója azonban Ó Budát ír s ezzel elárulja, hogy 1212-nél jóval később, oly időben élt, mikor az egységes Budáról már nem is hallottak.

A hun krónika írásának idejét még pontosabban meghatározhatjuk irodalomtörténeti uton, a krónika írójától használt külföldi művekkel való összehasonlítás útján.

A hun krónika írója nem használta a VI. században élő híres *Jordanis* művét, sem ennek hű kivonatolót: a VIII. században élő *Paulus Diaconus*-t, a X. században élő *Landolphus*-t. Még a XII. század elején élt *Ekkehard* és *Siegbert* nagy krónikát sem ismerte, mindezek helyesen teszik *Attila* nagy csatáját a catalaunum-i (chalons-i) mezőre, holott a hun krónika e nagy csatát Lyon és Toulouse közt a *Belnider* mezőn történtnek képzeli és írja. Ha *Jordanis* művét olvasta volna, ismerte volna *Attila* igazi fiait, nem kellett volna neki *Aladár* és *Csaba* neveket költenie.

Ellenben nagyon is használta a hun krónika szerzője *Viterboi Gottfried*nek 1185—1191-ig

írt műveit. Ettől vette azt a szerencsétlen gondolatot, hogy a catalaunumi csata Lyon és Toulouse közt történt, mert *Gottfried* teszi először e csatát *Alvernia*-ba (*Auvergne*) s ebből lett a másolatok révén *Bernid*, *Belnider*. Csak *Viterboi Gottfried*től vette a *Rheims* feldulásától és *Szent-Orsolya* (11.000 szüz) meggyilkolásáról szóló meséket, mert ezek addig ismeretlenek. Sőt a hun krónika nemcsak egyes adatokat vett át *Viterboi Gottfried*től, hanem annak jellemző szavait is, úgy hogy a hun krónika a XII. században, *Viterboi Gottfried* műveinek elterjedése előtt teljességgel nem készülhetett.

Ha tovább folytatjuk a hun krónikának a külföldi történeti művekkel való egybevetését, egyszerre azt tapasztaljuk, hogy a hun krónika írója használta *Matinus Oppaviensis*nek, másként *Troppai Márton*nak *Chronicon Pontificum Imperatorumque* című híres, iskolai könyv gyanánt használt művét. Ebből vette ki pl. hogy *Attila* Franciaországba való nyomulása előtt a burgund királyt, *Zsigmond*ot, legyőzte, ebből vette, hogy a catalaunumi csermely a kiomlott vértől ragadó hegyi patakává vált,

ebből vette, hogy égi jelenés kényszerítette *Attila*t a *Leo* pápának való engedelmességre. Mindezekről *Viterboi Gottfried* vagy más XII-iki s a XIII. század első felében írók műveiben szó sincs.

Amde az is kétségtelen, hogy *Troppai Márton* az ő művét csak 1265—68 közt írta. — Mivel pedig a hun krónika szerzője *Troppai Márton* művét használta, az is bizonyos, hogy e krónika csak 1268 után készült.

Ezután könnyű meghatározni a hun krónika szerzőjét. Csánki kutatásaiból immár tudjuk, hogy *Kézai Simon* mester, IV, *László* király káplánja, a mai Fejérmegye északi részén, a *Bicske* és *Ettyek* közt állott *Kéza* faluban született. Ha a hun krónikát végigolvassuk, azt vesszük észre, hogy annak szerzője hazánkban csakis egyetlen részét, a *Dunántúli* ismeri. Még e országrészben is csak *Obudát*, *Százhalmot*, *Tárnokvölgyet*, *Keveasztót*, *Szőnyt* és *Bánhidát* említi akként, mint aki ott ismerős. A nemzetiségek közül is kihalt *dunántúli* nemeket magasztal fel hun nemzetiségeknek.

Mivel pedig a hun krónika *Kézai* korában, 1268 után készült s mivel szerzője éppen *Kézai*

Üzletáthelyezés!

A n. é. közönség nagybecsű támogatását kérve vagyok Kérem a helyes címre figyelni!

Tisztelettel hozom a n. é. közönség szives tudomására, hogy az eddig a Fő-útcán, a gróf *Bethlen*-féle házban levő aranyműves- és vésnök-üzletemet a városi Bazar-épület színház oldali részére,

a postai-gyűjtőde mellé helyestem át.

Amidőn ezt szives tudomásul adom, egyben tudatom azt is, hogy mindennemű aranyműves- és vésnöki munkálatokat a legszebb kivitelben, a legolcsóbb árszámítás mellett eszközök

kíváló tisztelettel:

Sattler Zsigmond, aranyműves és vésnök.

az ellenfél segédei ragaszkodtak hozzá, kijelenté, hogy csak szurások ellen fog védekezni.

Egy magyar tiszt szava.

A válságról szóló hírekbe erélyesen dördül közbe egy magyar katonai szó. A válságról és a hadsereg kérdéséről is egy magyar tiszt, és pedig igen helyesen, okosan.

Ujat nem igen mond; hiszen új dolgot itt már nem mondani, hanem csak cselekedni lehet. Ki az erősebb? ez lesz a kérdés s erre feleletet nem szavakkal adnak. A derék magyar tiszt dolgozatában is tehát nem a tények ujak, hanem új az a hazafias hang, amelylyel nézeteinek kifejezést ad tiszti rangja daczára.

Ime csak néhány találó mondata:

A legfelsőbb hadur iránti hűség és szeretet csak akkor emeli egy hadsereg harczképességét, ha az a hazaszeretettel azonos fogalommal **olvad**.

Magyarország és Ausztria éles ellentétei nem a hazát, hanem a legfőbb hadurat fosztották meg a magyarság szeretetétől és hűségétől.

A hadseregben állandó a magyar legénység ellenszenvé az osztrák iránt.

Az 1859-iki és 1866-iki katasztrófákat az okozta, hogy az erőszakolt külső egységre fektették a súlyt. Ez az egységesség azonban kényszer zubbony, amelyet alkalmas pillanatban levethet a nép.

Csak egy háromszoros Königrätz nyithatná ki a hadsereg vezetőségének szeméit.

A német nyelv elejtése esetén több időt lehetne fordítani — a lövésben való kiképzésre.

S a befejezés: ha idejében nem térnek észre odaát, akkor majd találkozunk — Filipinél!

A füzet Nagel Ottó bizományában jelent meg s ára 1 korona.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 29.

Keglevich tragikus halála nehéz, ólmos ködként borul a Ház hangulatára. Egyik oldalán sem szerették, a baloldal fanatikusan gyűlölte, de ahogy fekete árnyéka ma végigsuhant a folyosón, elfeledtetett szimpatia, haragot, ellenséges szenvedélyeket. A folyosón is, az ülés-teremben is egyébről nem beszéltek. A párbaj részleteit Buzáth Ferencz és Szabó István, Hencz Hugó segédei sápadt arccal, izgatott hangon beszélték el. Rákosi Viktor figyelmeztetett rá:

— Ez Keglevich, akit még halálába is a csökönysége vitte. Az összes segédek ellenére ő követelte a szurás megengedését. Addig erősödött, amíg megkapta...

Az ülést tizenegy óra körül nyitotta meg Justh Gyula elnök, aki a jegyzőkönyv hitelesítése után így szól:

— Szomorú jelentést kell tennem a Háznak. Gróf Keglevich István képviselő ma reggel hirtelen elhunyt. Javaslom, hogy a Ház halála feletti fájdalomának jegyzőkönyvileg adjon kifejezést.

Az elnök jelentette, hogy Bárány Dezső a pápai mandátumáról mondott le. Felhatalmazást kér arra, hogy az új választás iránt intézkedhessék.

Gulner Gyula: A hetedik bíráló-bizottság nevében jelenti, hogy a bizottság Radisich Jenő mandátuma dolgában vizsgálatot rendelt el s ennek vezetésével Mezőssy Bélát bízta meg.

Az elnök: Felhívja Mezőssy Bélát, hogy eskütelre a legközelebbi ülésen jelentkezék.

Günther Antal, a nyolczadik bíráló-bizottság elnöke jelenti, hogy a bizottság gróf Hadik Sándor mandátuma ellen beadott panasz dolgában a vizsgálatot elrendelte és ennek megejtésével Endrey Gyulát bízta meg.

Kossuth indítványának tárgyalása.

Kossuth Ferencz: Föltétlenül szükségesnek tartja az autonóm magyar vámtarifát. Elérkezett a 12 ik óra, hogy gondoskodjunk közzgaz-

dasági érdekeink megvédéséről. A józan eszen kívül a törvény is azt parancsolja, hogy mielőtt a külállammal való szerződési tárgyalások megkezdődnek, az általános vámtarifát el kell készíteni. Ovatosan kell eljárunk, hogy az országot ki ne tegyük gazdasági megrázkódásnak. Olyképp kell szerződünk Ausztriával, hogy az osztrák iparcikkek lehetőleg vámmentesen jöjjenek be hozzánk és a magyar agrártermékek vámmentesen mehessenek Ausztriába. Ez nem kivihetetlen. A miniszterelnök szerint az önálló vámterület nagy szerencsétlenség. Hát az osztrákok mért ragaszkodnak akkor a közös vámterülethez. A Széll-Körber-féle vámtarifát ajánlja alapnak az önálló vámtarifa megalkotásánál s a főtörékvés legyen figyelni arra, hogy az ország 70—80 százalék földművelő. (Helyeslés.)

Nem akarunk vámháborút, ellenkezőleg. De a mai állapot tarthatatlan. Ajánlja indítványát. (Éljenzés a balon.)

Gr Károlyi Sándor kijelenti, hogy Kossuth indítványát elfogadja.

Azt hiszi, hogy az önálló vámterület csak előnyére lehet az országnak, a mezőgazdaságnak se lehet ártalmára, amely bizonyára rekonpenzációt is fog kapni. A birtokminimum meghagyását követeli a földművelők részére. (Élénk helyeslés)

Vészi József: Ez a birtok-minimum megállapíttassék.

A politikai válság.

Még mindig nem végleg eldöntött dolog hogy báró Fejérváry Géza lesz az új kormány elnöke. Szabadelvi körökben azt beszélnek, hogy Fejérváry ugyan fáradozik a kabinet alakítása körül, de abban is, hogy még utolsó pillanatban találjon embert, akire a maga megbízását átruházhatná. Mondják, hogy esetleg fiának, Fejérváry Imrének, a volt baranyai főispánnak adná át a megbízást. Hogy a szabadelvi tábor még inog és némileg hajlik még az új kabinet felé is, azt bizonyítja *«Az Ujság»* mai cikke, melyben a többi között ezt is olvassuk:

Egyébként úgy értesültünk, hogy a rémlátóknak egyelőre nincs okuk a jövődönnek éj-fekete színekkel való esetelésére. Báró Fejér-

szülőföldjén s annak környékében járatos, e szerző nem lehet senki más, mint Kézai Simon mester. Nemcsak az ő művében fordul elő először a hun krónika, hanem ő annak készítője is.

Ha már most ismerjük a hun krónika korát és szerzőjét, nem nehéz megállapítani azt, jól értesült-e, szavahihető-e a hun krónika?

A külföldi történeti művekkel való egybevetés azt mutatja, hogy a hun krónika szerzője (Kézai) épen nem idegenkedik a nagyításoktól, sőt, ha Attila dicsősége úgy kívánja, még a nyilvános ferdítésektől sem.

Mutatja ezt az, hogy a catalaunumi csatát a források ellenére határozottan Attila győzelmének tünteti fel és az Attilától lerombolt északolaszországi városok névsorát önkényesen kibővíti. Még borzasztóbb a hun krónika szerzőjénél az, hogy kései eseményeket vakmerően, vagy tudatlanul az előző századokba helyez át. Az 1212-iki navasda-tolesa-i győzelem sikerén kívül Attila korába, 462 re teszi át a ravennai érsek és a római pápa közt 1080-ban kitört életre-halálra menő küzdelmet. Ép így a hazai de már a honfoglalás után a X—XIII. századokban történt dolgokat, viszályokat is hun eseményeknek tartja és olyanoknak írja le. Kálmán király és Álmos herczeg küzdelmét Aladár és Csaba harczaként Attila halála után történtnek tünteti föl.

A tárnokvölgyi ütközetben tulajdonképp Péter királynak 1046-iki üldözését, a cesunmauriban Aba Sámuelnek 1042-iki hadjáratát, Zowárd délolaszországi hadjáratában a magyaroknak 922-ik kalandozását, a kremheldi testvér csatában tulajdonképp az 1046-iki krenfeldi (kelen-

földi) vérengzést írja le változtatott nevekké s teszi át azokat Attila korára.

E borzasztó hibákhoz járul még retentő hiszékenysége. Egész komolyan elfogadja és leírja például azt a bolond gondolatot, hogy a spanyolok Attilának odatelepedett spanjaitól vették nevüket.

Mindezeknél fogva a hun krónika szerzője (Kézai) teljesen képtelen arra, hogy bennünket a székelyek eredetéről tájékoztasson s a székelyek eredetét csak úgy fejthetjük meg, ha úgy teszünk, úgy kutatunk, mintha a hun krónikát soha sem olvastuk volna.

A székelyek eredetének kutatása előtt nagyon meg kell rostálni a rájuk vonatkozó oklevelet is, mert sok hamis van köztük. Hamisak azok, melyek a székelyeknek a milikai püspökséghez való tartozást vitatják. Ezek a XV. század végén avégre készültek, hogy a milikai püspökséget Brassóban helyreállítsák és részben a székelyekre is kiterjeszszék. Hamisak a székely várakról szóló 1251-iki, 1301-iki levelek, továbbá a székelyek ispánjairól szóló 1235-iki és 1343-iki levelek.

Nagyon ovatosanak kell lenni a székelyek jogi intézményeikből vont következtetésekkel szemben is. — E jogi intézményeket kellett volna régiebbeknek és egész más jogi forrásból származottnak tartják, mint valóban voltak. A fiuleányságot például roppant régiek tartják, pedig első említése csak 1555-ben történik és kétségtelen, hogy 1451-ben még egész ellenkező s a régi magyar nemzetségekhez hasonló jogszokás volt érvényes a székelyeknél. — Nem való az sem, hogy a régl székelyek földjére a királyi hatalom ki nem terjedt s így a király

az ő földjeiket el nem ajándékozhatta. Mert valamint látjuk, hogy a székelyek elfogadnak idegen, 1265-ig mások kezén volt területet (Aranyos-széket) királyi adományként, ép úgy a király az egyideig a székelyek kezén volt területet is elajándékozta, illetőleg a székelyek közigazgatása alól kiveszi.

Igy Görgény vára még a székelységhez tartozott, de 1453-ban a király Hunyady Jánosnak ajándékozta. — Peselnek, Sárd falvak a XIV. században még a székely székelyekhez tartoztak, utóbb azonban a király a nemesi megyékhez tette azokat át. Abból, hogy 1324-ben kétszer is ellenmondottak bizonyos föld elajándékozásának, épen nem következik, hogy ők földjeiket nem királyi adomány, hanem ösfoglalás jogán bírták, mert hiszen például az erdélyi szászok csak is a királytól kapták földjeiket és mégis meg volt a joguk, hogy ellent mondanak, ha a király esetleg mások unszolására a már egyszer nekik ajándékozott földet utóbb másoknak is odaadta volna. A jövedelmeknek (illetőleg a jövedelmet nyújtó hivataloknak) nemek és ágak szerint való felosztását, a kisebb tisztviselőket választó jogot a Királyhágon innen lakó egyes társadalmi osztályoknál is feltaláljuk, a hadi szervezetre vonatkozó maior exercitüs (hadnagy) és primipilus (lófő) századokkal előbb előfordul Dunántul, mint a székelyeknél. Vakmerő ferdítés, hogy a székelyek az ökörsütésen kívül egyéb adót soha sem fizettek, holott például még 1466-ban is fizettek tizedet, a XIV. században pedig az ispánjuknak is rendes jövedelemmel tartoztak.

(Vége köv.)

váry Géza megbízása — mint értesülünk — egyáltalában nem jár együtt alkotmányellenes célok megvalósításával és nem jelent törvényinkbe ütköző kormányzatot. Báró Fejérváry Géza is kétségkívül módot fog keresni arra nézve, hogy megnyerje magának és céljainak a képviselőház többségét. Hiszen ő is csak erre támaszkodhatik, annál is inkább, mert a szabadelpárt irányadó köreiből az a tendencia jut világos kifejezésre, hogy ennek a pártnak mint kisebbségnek teljesen távol kell tartania magát az új kormánytól. Báró Fejérváry Géza kormányának az volna a feladata, hogy tisztán alkotmányos uton lehetővé tegye a kibontakozást.

Ez ami értesülésünk és ennek alapján higadtábban bírálgatva és elfogulatlanul megrosztálva az első híre hatása alatt támadt impressziókat, azt kell következtetnünk, hogy báró Fejérváry Géza megbízása nem egyértelmű a tábornagy megjelenésével a politikai életben.

A legújabb miniszterlista, melyet kolportálnak, a következő: Belügy Széll Ignác, pénzügy Popovics Sándor, földművelésügy Rapaics Radó vagy Bartóky József, igazságügy Oberschall Adolf, kereskedelem Csóke Ferencz, közoktatás ügy Molnár Viktor, honvédelem egy kivezényelt tábornok.

A nagyváradi 48-as kör jubileuma.

A nagyváradi 48-as népkör vasárnap délután ünnepelte fennállásának negyedszázados jubileumát. Az ünnepség délelőtti diszközgyűléssel vette kezdetét. A Zöldfa szálloda nagyterme hol a diszközgyűlés lefolyt, teljesen megtelt ellenzéki polgárokkal, kiknek soraiiban a város számos előkelő férfia foglalt helyet. Érdekeset kölcsönzött az ünnepségnek, hogy Barabás Béla Arad város országos képviselője, a Kossuth-párt alelnöke is eljött, mint a kör diszelnöke a jubileumra Szatmári Mór margitai képviselővel, aki a körnek első jegyzője volt.

A nagyterem közepén felállított emelvényen foglalt helyet a kör elnöksége s a biharvármegyei ellenzék küldöttsége, Nadányi Károly, Nadányi Jenő, Bodó Bertalan és Fráter Pál dr. Képviselve volt a kir. kath. jogakadémia polgársága is.

Barabás Bélát és Szatmári Mórt a terembe léptükkor zajos ovációval fogadták. Majd helyüket a kör tisztikarával együtt elfoglalván az emelvényen, kezdetét vette a diszközgyűlés.

Dr. Stokker József a kör elnöke hazafiságtól áthatott szóp, tartalmas megnyitót mondott. Üdvözölte a megjelent képviselőket és a polgárságot s áldást kért a kör további működésére. A jegyzőkönyv vezetésére felkérte Schwartz Izidor főjegyzőt, hitelesítésére pedig Bertsey Györgyöt és Nagy Ödön nyug. ezredest.

A zajos éljenzéssel fogadott megnyitót után Németh Antal szavalt el gyújtó hatással Sas Edének erre az alkalomra írt költeményét.

Utánna dr. Adorján Emil ismertette a kör 25 éves történetét. Érdekes belőle megemlíteni, hogy a kör első tisztikara a következő volt: elnök: Csobánczy Lajos, alelnökei: dr. Berkovits Ferencz és Fehér Károly, jegyzői: Lukács Gyula és Szatmári Mór, jelenleg 48-as országos képviselők, pénztárnok: Horváth György gör. kel. lelkes, ügyész Bónyi Adorján. Az első választmányban helyet foglaltak többek között Dus László, Nagy Bölöny József, Daday József, Déry János, Laszky Armin, Diósi Ferencz.

Az érdekes, szónoki lendülettel előadott visszapillantásokat nagy figyelemmel és tetszéssel kísérte a hallgatóság.

Most következett Barabás Béla ünnepi beszéde, melyben meggyőződésének őszinte hangján juttatta kifejezésre a magyar nemzeti közvélemény mai hangulatát, rajzolta a nehéz, válságos helyzetet s utalt arra, hogy az országos függetlenségi pártnak nehéz munkájában, az alkotmány védelmében nagy szüksége van a vidéki pártok és körök támogatására.

Az ily vidéki őrüzek, mint a nagyváradi, csak jobban lobogtatják, élesztik bennük a hazafiság fátylóját. A szép beszéd végeztével Barabást percenkig éljenzte az ünneplő közönség.

A lelkesedés lecsillapultával Szatmári Mór képviselő mondta el határos záróbeszédét, melyben szólt a Kör multjáról, egybehasonlítva az akkori s a mai politikai viszonyokat, majd rátért a Körnek fennállása alatt szerzett érdemeire.

Dr. Stokker József elnök indítványára ezután nagy lelkesedéssel a Kör tiszteletbeli tagjaiul választotta meg a diszközgyűlés Kossuth Ferenczet és gróf Apponyi Albertet a nemzeti ellenállás két legnagyobb vezérének.

A diszközgyűlés 1 óra felé ért véget.

A Kör diszközgyűlése után a Zöldfa kisteremben társasbéd volt, melyen Barabás Béla, Szatmári Mór képviselők, a Kör tisztikara, tagjai s vendégek nagyszámmal voltak jelen.

A kedélyes lakomán dr. Stokker József elnök nyitotta meg a pohárköszöntők sorát s a képviselőket éltette. Barabás Béla szép szavakban a királyra mondott lelkes pohárköszöntőt. Diósi Ferencz és Bodó Bertalan a bihar megyei függetlenségi párt elnökére Nadányi Károlyra üritették poharukat. Adorján Emil a Kör alapító tagjai közül még ma is buzgólkodó négy tagot Szatmári Mórt, Diósi Ferenczet, Mokry Jánost és Weisz Károlyt éltette. Szatmári Mór dr. Stokker Józsefet és Adorján Emil köszöntötte fel. Ezután még sok pohárköszöntő hangzott el. — Este szépen sikerült táncmulatság zárta be a 48-as kör jubileumi ünnepségét a Sport-téri lövölde helyiségében. Itt is megjelent Barabás Béla és hosszabb időt töltött barátaival és párthiveivel.

Barabás és Szatmári képviselők vasárnap éjjel visszautaztak Budapestre.

UJDONSÁGOK.

Vége a sztrájkknak.

Hét heti sztrájk után a kőműves munkásokkal vasárnap helyre állott a rég óhajtott béke. A miniszter kiküldöttjének sikerült az ellentéteket úgy elintézni, hogy tegnap, hétfőn már minden építkezésnél megkezdtek a munkát.

Mint irtuk, a kereskedelmi miniszter Lode Rezső iparfelügyelőt küldte le Nagyváradra hogy a békéltetést kísérelje meg a munkaadók és kőműves munkások között.

Vasárnap délelőtti 10 órakor gyűltek össze a miniszteri kiküldött Lode Rezső iparfelügyelő, Possonyi László itteni iparfelügyelő, a munkaadók részéről Rendes Vilmos, ifj. Rimanóczy Kálmán és Incze Lajos építész-vállalkozók, a munkások részéről Markó Elek a szervezett munkások három küldöttjével és a földműves szakegylet három bizalmi férfia.

A tárgyalásokat Lode Rezső miniszteri kiküldött vezette. Délután 4 óráig tartott az egyeztetési tanácskozás, amikor végre sikerült megegyezésre jutni s az egyezséget mindkét fél aláírta.

A megegyezés teljesen azon az alapon jött létre, mint amelyben ezeltől három héttel már megegyeztek az iparhatóság előtt. Akkor azon tört meg a béke, hogy a kőműves munkások nem fogadták el a munkaadók kikötését, hogy semmiféle megtorlásban nem részesíthetők azok a munkások, akik nem vettek részt a sztrájkban, hanem dolgoztak békességesen.

Az egyezésnek lényegesebb pontjai, hogy a helybeli munkásokat kötelesek a munkaadók alkalmazni és pedig tekintet nélkül arra, hogy a szakszervezetnek, vagy a földműves egyesületnek a tagjai-e. Jövőben a két egyesületbe arányosan történnek a beiratások.

A szerződésben az is ki van kötve, hogy az idehozott idegen munkások itt maradhatnak és tovább dolgozhatnak. Ezeknek ugyanis szerződésük van a munkaadókkal, hogy őszig alkalmazzzák őket.

Különből ebből semmi hátrány nem származik az itteni kőműves munkásokra, mert ezek mind kapnak munkát a sok építkezésnél.

Az építők azt kívánták, hogy a sztrájkolók hétfőn csak délután kezdjék meg a munkát, s ezt a fél napot az előkészületekre akarták felhasználni, hogy hétfőn délután teljes erővel megkezdhesék a munkát, a kőművesek azonban már tegnap korán reggel mindenütt pontosan megjelentek az építkezéseknél s dolgozhoz fogtak.

Most már ne kutassuk, hogy ki volt a hibás a békétlenség felidézésében, a földolgo, hogy véget ért a munkátlanság, amely annyi izgalmat okozott, annyi család egzisztenciáját támadta meg. Reméljük, hogy a keserű tapasztalatok után tartós lesz a béke.

* **Keresztjáró napok.** Tegnap reggel kezdődtek a keresztjáró napi istentiszteletek. A körmenet a székesegyházból a premontrei-rend templomába vonult, ahol ünnepélyes istentisztelet és predikáció volt. A körmenetet Széchenyi Jenő apátkanonok vezette és ugyancsak ő tartotta az ünnepélyes szent misét, a szent beszédet pedig Serly Viktor káplán mondta. A körmeneten részt vettek a katolikus iskolák növendékei és a hivek szép számmal. Ma, kedden a premontrei-rend templomából a székesegyházba vonul a körmenet s ott lesz az ünnepélyes szent mise és predikáció.

* **Dr. Laurán Ágoston kanonok ünneplése.** Az apostoli protonotariussá kinevezett dr. Laurán Ágoston kanonoknak vasárnap, május hó 28-án emlékeztetés ünnepnapja volt. Az általa pontifikált szent mise végén dr. Radu Demeter püspök előkelő közönség részvétele mellett nagyszabású szép beszédben méltatta magát a kitüntetést és a kitüntettnek érdemeit, majd elrendelte a vonatkozó kinevezési okmányok felolvasását. Délután 4 órakor, az ünnepeltnek bölcs vezetése alatt álló gör. kath. főnövelde és tanítóképző ifjusága szűk körű igen sikerült ünnepélyt rendezett igazgatója tiszteletére, melyen dr. Radu Demeter püspök is részt vett. A műsor román, magyar és latin szavallatokból állott, közben pedig a két intézet ének- és zenekara alkalmi darabokat adott elő. Az ünnepély végén dr. Radu Demeter püspök magasan szárnyaló beszédet mondott, melyben vázolván a százéves multu intézet történetét, rámutatott annak nagyfontosságára és az ifjuságot az egyház és haza iránti szeretetre buzdította.

* **Az I. alkapitány szabadságon.** Papolczy Ferencz volt tb. főkapitány, a kit Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága főpénztárossá választott, tegnap megkezdte rövid szabadságidejét. Már előbb kérte a szabadságot de a főkapitány betegsége miatt, éppen a legzavarosabb időben, a kőműves sztrájk alatt, a főkapitányi teendőket végezte, dicséretes erélyvel és tapintattal. Előbbi állását már nem is foglalja el többet Papolczy Ferencz, hanem az I. alkapitányi állás végleges betöltéséig Eleméry Ferencz aljegyző végzi az alkapitányi teendőket.

* **A békési esperes kerület tavaszi gyűlése** Békéscsabán folyt le Kny Antal békési esperes plébános czimzetes kanonok elnöklete alatt s a gyűlésen a kerületből részt vettek: Gróh Ferencz prépost-plébános, Nemeskey Andor csabai Apostol Ubald mezőberényi, Bázár

Gyula orosházi, *Kozma* Gusztáv csorvási és *Krezmerics* György sarkadi plébánosok, *Kovács* Márk dobozi lelkész, *Bogdányfó* Géza és *Ruszká* Zoltán gyulai, *Széles* Elek békési, *Gyepes* Imre kigyósi, *Kozics* Gusztáv, *Kazay* Gyula és *Hermann* Károly csabai káplánok. A gyűlést megelőzőleg reggel 9 órakor csendes mise volt, amelyen résztvett a gyűlés minden tagja. Ima vezette be azután a gyűlést is, amelyet *Kny* Antal nyitott meg, szép szavakban üdvözölte a megjelenteket. Az elnöki megnyitó után *Gyepes* Imre kigyósi káplán felolvasást tartott a *katholikus ifjúsági egyletek* megalakításáról hangsúlyozta, hogy a katolikus ifjúsági egyletekben valláserkölcsi alapon tovább kell képezni az ifjakat és hazafias munkásnépet kell belőlük nevelni. Ezután *Kozma* Gusztáv esperességi jegyző, csorvási plébános, az esperesi kerület hitéletéről referált a gyűlésnek hosszabban és jelentésében a kerület hitéletét teljesen kielégítőnek mondomta. Néhány apró folyóügy elintézése után a gyűlés imával végződött. Gyűlés után ebéd volt, melyet *Nemeskegy* plébános adott a parochián a vendégek tiszteletére.

* **M. Ursula.** Bármikor ragad is el a halál valakit azok közül, kik különösen tiszteletet érdemelnek és becsülésünkre méltók, a veszteség mindig fájdalmas. Ifjunál egy fényes jövő sirba szállta felett kesergünk; élhetett volna még, szokták mondogatni. Sok szép remény sirba szállt. . . Öregnél fájó a veszteség, mert élete, kivált annak tevékeny része, a helyesen felfogott hivatás kötelemeinek lelkiismeretes teljesítésében eltöltött élet volt. — Egy példaképpel kevesebb. Tehát veszteség mind a kettő. — Most is egy ily veszteség érte a helybeli szent Orsolya zárdát. *M. Ursula* elhalálása folytán. — Igazán egész élete a szerzetesi élet magasztos kötelemeinek lelkiismeretes teljesítése közben mult el; s mert egészen hivatásának élt, azért boldog is volt: nem is habozott e boldogságának kifejezést adni, meghagyta, hogy a temetés és menet előtt viendő keresztben fehér fátyol legyen, mert ő egész életében boldog volt. Ezért nem félt a halál gondolatától sem; a hiven teljesített kötelesség tudatában nyugodtan várta a halált, nagyon meglepő vonásokban nyilatkozott meg lelkében az apostol *cupio dissolvi*-ja, mert az utóbbi napok alatt Isten szent akaratán való megnyugvással mondogatta: *Nem vágyok már ide való, nem érzem már magam itt jól, megyek haza.* Nem csoda. — Tíz éves volt, mikor báró *Bernátfy* őt a zárdába hozta; *hatvenkilencz* évet töltött el a zárdá falai között, de hatvanöt éves fogadalmas apáca volt, körülbelül nyolczvanöt éves koráig tanított az iskolában az alatt, azután is mindig derűs, vidám kedélyvel. — Ez az Istennek tetsző szerzetesi élet! **Vége** harminczöt év élő tradíciója száll sirba, mert az *Urban* elhunyt zárdaszüzet még az a fejedelem asszony öltöztette be, *M. Constantia*, kit a fundator b. e. *Szencsy István* kanonok öltöztetett be a szt. Orsolya-rend tagjai közé. Boldog is volt ő ezért! — Bizunk benne, hogy e boldog életnek még szebb a folytatása odafön, hol a megboldogult elvette azt a jutalmat, mit Isten azoknak helyezett kilátásba, kik e földön másokat az igazságra oktattak. — A zárdá az elhunyt halálesetéről a következő gyászjelentést adta ki:

Jézus! Mária! József! Angéla! Orsolya! Az üdvös: égnék 1905. esztendejében, május 29 én d. u. fél 2 órakor sz. Annáról nevezett nagyváradi sz. Orsolya zárdánkban elhunyt az Urban, a halotti szentségek ájtatos felvétele után kedves kar-testvérünk Jézus szentséges szívéből nevezett Mátér Mária Ursula született: *Májer-hoffer* Karolina életének 89-ik, szerzetesi szent

fogadalmának hatvanötödik esztendejében; hült tetemei május 31-én, d. u. 5 órakor fognak a boldog feltámadás reményében az anyaföldnek átadatni. Az Istenben elhunytak lelkét a t. Papság, a zárdá-szüzek és a keresztény hívek: buzgó imáiba ajánljuk. Requiescat in Pace!

* **A közigazgatás egyszerűsítése — a városházán.** Nagyvárad város közigazgatása az egyszerűsítés mellett nyakig ül a bürokratizmusban. Daczára, hogy most az összes városi hivatalok egy épületben vannak, olyan dolgokra, amelyek két-szóval elintézhettek, átiratokat fogalmaznak, iktatnak, tisztáznak — a másik szobában levő tisztviselőhöz. Éppen így van a sürgetésekkel, egyik ügyosztályból a másikhoz. Így aztán nemcsak felesleges idő pazarlás van, hanem nagyobb munkaerőre van szükség. *Rimler* Károly polgármester ezen az állapotokon segíteni kíván s a közigazgatás egyszerűsítésére megtette az első lépést. Köriratot intézet az összes ügyosztályokhoz, hogy a jövőben a kebelbeli hivatalok egymás között a sürgetést igénylő ügyekben rövid uton járjanak el. Csak tovább ezen az uton; a városnál van még igen sok alkalom és mód a közigazgatás egyszerűsítésére és javítására. Ha ezeket keresztül viszi a polgármester, látni fogja, hogy nem olyan nagy mumus az a fizetés-javítás.

* **Esküvő.** Folyó hó 31-én délelőtt fél 11 órakor esküszik örök hűséget *Kepes* János m. kir. honvédszázados *Farkas* Etelka urhölgynek a Nagyteleki-utcai református templomban.

* **A miniszter határozata.** Tipanucz György vámmellenőrt *Rimler* Károly Nagyvárad város polgármestere, szabálytalanságok miatt állásából elmozdította. Tipanucz azonban megfeleltette a polgármester intézkedését. Nagyvárad törvényhatósági bizottsága azonban a felebezést elutasította, azon alapon, mert Nagyvárad város szervezeti szabályrendelete szerint a vámosok felvétele és minden indokolás nélkül való elbocsátása a polgármester joga. Ez ellen a közgyűlési határozat ellen a miniszterhez fészalálással élt Tipanucz, s most érkezett le a városhoz a beügyminiszter döntése, amely ellenkezik úgy a miniszter által jóváhagyott szabályrendelettel, valamint a közgyűlés határozatával. A miniszter szerint ugyanis a szabályrendelet 6. §-a nem zárja ki senkinek az 1886. XXIV. tcz. 73. §-ában gyökerező jogát, hogy a polgármester határozatai ellen felebbezen; a jelen esetben annál i kább áll ez, mert szerződéses viszonyban álló félről van szó, akinek tehát esetleg a szerződésből kifolyólag magánjogi igényei támadhatnak. A felebbezéssel tehát érdemlegesen kell a közgyűlésnek foglalkozni.

* **Nagyvárad az alkohol ellenes kongresszuson.** A Budapesten tartandó X. nemzetközi alkoholizmus elleni kongresszusra Nagyvárad városához is megérkezett a meghívó. *Dr. Baróthy* Akos városi főorvos javasolja a tanácsnak, hogy a kongresszusra a város részéről *dr. Berkovits* Miklós tb. városi főorvost küldje ki.

* **Idők jele.** Öreg paraszt állott a kir. tábla előtt, nyomhatta a vállait vagy 65—70 év. Mellette két fiatal, egy férfi és egy nő. Mint kiderült, vádolt — távol, a fiatalok pedig vadházasságban élnek.

Mig a bírák tanácskozássra visszavonultak, a közbíró és a közbíró beszélgetésbe eredtek a jóképű paraszttal. Oláh volt mind a három, az öreg tolmácsolta a fiatalok beszédjét magyarra.

— Hát aztán mi lesz a fogház után? Elveszed feleségül ezt az asszonyt?

A legény vállat vont.

— Jó az nekem így is.

— No, de mégis csak a tisztesség ugy hozza magával. Elmentek a pópához s meg esküsztek.

— Akkor sem a pópához. Ma már a jegyzőhöz megyünk, a pópa nem esket többet, azt mondják az urak. A jegyzőnél pedig az apám sem esküdött, hát minek esküdjek én? Vagyunk a hogy vagyunk.

Följegyezhető a polgári házasság nagy áldásai a liberalizmus vívmányai közé.

Pannónia étterem és téli kert.

Első minőségű **Dreher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

x **Lloyd orfeum.** A *Kereskedelmi Csarnok* udvarán ujonnan épült nyári helyiségben június hó 1-én megnyílik. Az igazgatóság nagy áldozatok árán sikerült *Taccianu* Sándort, a világ legjobb női imitátorát, valamint *Czinka* Panna világhírű czimbalom művésznőt tánczó kutyáival néhány estére szerződtetni. *Taccianu* és *Czinka* Panna a világ összes nagy *Variété* színpadjain működtek már, mindenhol óriási tetszést és sikert aratva. *Taccianu* és *Czinka* művészetét leírni nem lehet, azt látni és hallani kell. A társulat többi tagjai is mind elsőrendű művészek és művésznők, bátran mondhatni, hogy ily fényes attrakciókból álló társulatot ritkán lehet együtt látni. — A n. é. közönség szíves pártfogását kéri az igazgatóság.

IRODALOM.

Magyar Gazdák Szemléje. A magyar gazdaszövetség kitűnő folyóiratának legutóbbi füzeté következő érdekes tartalommal jelent meg: *Németh* József: A községek szociális feladatai. *Cserny*: Angolok Indiában. *Nagy*: Igaztalanságok az igazságügy terén. *Holek*: Földtehermentesítés Olaszországban. *Figyelő*: A társadalmi fejlődés iránya. *N-th*: A magyar földbirtok tehermentesítése. Különlék. A Magyar Gazdák Szemléje előfizetési ára egy évre 12 korona. Megrendelhető Budapesten, VIII. Baross-u. 10. sz.

TANÜGY.

Érettségi vizsgálatok.

A nagyváradi *premontrei-rendi főgimnáziumban* az ez idei szóbeli érettségi vizsgálatok június hó 5., 6., 7. és 8-ik napjain fognak megtartatni, az állami főreáliskolában pedig 9. és 10-én. Mindkét tanintézetben az érettségi szóbeli vizsgálatokon *dr. Szamosi* János m. kir. udvari tanácsos, kolozsvári tud. egyet. ny. r. tanár fog elnökölni.

Magánvizsgálatok a főreáliskolában. A nagyváradi m. kir. állami főreáliskolában a különböző osztályokból jelentkezett *magántanulók* írásbeli és szóbeli vizsgálatai június 14-én lesznek. Az igazgatóság.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: *Ninis*, operett.

Szerda: *Ninis*.

Csütörtök: *Constantin* abbe. *Ujházy* Ede első fellépte.

Péntek: A pártütők, Ujházy Ede második fellépte.

Szombat: A Velencei Kalmár, Ujházy Ede harmadik fellépte.

Vasárnap: d. u. Peleskei nótárius; este A titok vigjáték Ujházy utolsó fellépte.

Az államtitkár ur.

Csak ketten aludtak a színházban, vagyis a közönségnek egy huszonötöd része. Egy itju a földszinten, egy öreg bácsi a karzaton. Egyszer aztán valaki hangosan felkaczagott, amire élénk derűtség volt a visszhang mindenfelől. Erre a két alvó felriadt és — egyéb nevezetes dolog, a mit az estéről följegyezni érdemes volna, nem történt.

Mellékesen megemlítve. Az államtitkár urat a bódében adták utóljára s nagy kár volt a pótidényben pótlelkedéssel felfrissíteni. Kevés rosszabb előadást láttunk, pedig láttunk elég rosszat! Tóth Elek elegáns, kifogástalan államtitkárját kivéve, összekapkodott slendrián volt az egész előadás. A szerepet nem tudták, a sugót sem hallották, kínos szünetek, színtelen, össze nem próbált játékok: ime a tegnapi est. No de van egy vigasz: ezzel is fogyott a földi kín, akarom mondani a pótidény. — r.

Ninis. Ez az énekes bohózat kerül ma színre a színházban. A főszerepeket Anday P., Gerlaci, Palásthy, Tibanyi, Rédei, Hidy, Bérczi, T. Pogány játsszák. A ma színre kerülő mulattató bohózatban gyönyörű betétszámokat fog Gerlaci és Palásthy énekelni.

EGYESÜLETEK.

Nőegylet közgyűlése.

A biharvármegyei és nagyváradai nőegylet vasárnap d. u. 4 órakor a városház tanács-termében közgyűlést tartott, melyben résztvettek özv. báró Gerliczy Félixné elnöklelte alatt özv. Des Echerolles Krupér Sándorné és özv. Grunwald Henrikné alelnökök, továbbá Balogh Kálmánné, Beliczay Elekne, Butyka Lajosné, Bozsó Lajosné, Dús Lászlóné, Erőss Rezsóné, Ficzek Lajosné, özv. Imre Jánosné, Janky Józsefné, Jellinek Ferenczné, özv. Kauzler Józsefné, özv. Kunyhósy Jánosné, Medvigy Mihályné, Molnár Lajosné, Mezey Vilma, Milibák Józsefné, Nadányi Károlyné, Poszpiss Gézáné, özv. Rimler Károlyné, Sal Ferenczné, Schwarz Gézáné, szül. Beroldingen grófnő, özv. Schwarcz Ábrahámné, Sztarill Mária, Stark Róza, Vértessy Andorné és Zámory Lászlóné rendes tagok, Ficzek Lajos pénztáros és Böszörményi Géza jegyző.

A közgyűlésnek megragadó mozzanata volt, azon osztatlan szeretet és lelkesedés, melyet az egylet tagjai szeretett elnökük özv. báró Gerliczy Félixné iránt tanúsítottak, midőn hervadhatlan érdemei s a női menház létesítése iránt kifejtett buzgalma némi elismerésül elhatározták, hogy a női menházat az elnök keresztnevének kitüntetésé mellett Lujza-menháznak nevezik s a menház homlokzatára ezen cím illesztessék.

Az elnöki jelentésből a közgyűlés örvéndesen tudomásul vette, hogy az egylet 1904. év folyamán is mennyire megerősödött, midőn Erzsébet leányváraházába jelenleg is 33 árva-leány, a női menházban pedig 8 elszegényedett uri nő gondoztatik; s hogy a nevezett intézetekben példás rend és tisztaság uralkodik, s hogy ebben az elnök mellett kiváló érdeme van az egylet nagyérdemű alelnöke özv. Grunwald Henriknének is. Hogy mennyire felkarolta a társadalom a menház intézményét, tanúsítja az is, hogy a kisebb adakozásokat mellőzve királyunk O Felsége a menházra 10483 K 70 f.-t adományozott a jöttékonycélu áll. sorsjáték jövedelméből, s hogy megyés püspökünk dr. Samrecsányi Pál 400, néhai Andrányi Lajosné

örökösei 1000, egy névtelen 1000 koronát adományoztak.

Ennek folytán daczóra annak, hogy a női menház felépítése és annak felszerelése az egyletnek mintegy 35000 koronába került, pénzalapja 31,372 korona 21 fillért tesz ki. E mellett meg említhetjük, hogy a pénztári számadás, amelyet a számvizsgáló bizottság és az elnökség kifogástalannak talált az árvaház pénzalapját 94945 korona 66 fillérben tüntette ki.

A női menház létesítése szükségessé tette az alapszabályok módosítását, melynek tervezetét a közgyűlés helyben hagyta s bizalmat szavazva az elnökségnek, tisztikarnak és választmányának, azok tagjait újra megválasztotta s a hiányzó választmányi tagok helyére újakat rendelt.

Z E N E.

Két lányról. E czim alatt jelent meg Várady Aladárnak, a jeles zeneszerzőnek két, valóban szép népdala. A dalokhoz hangulatos, ügyes szöveget irt Feldmann Erzsike. Ugy a szép dallam, mint az igaz költői érzéssel megirt szöveg maradandó becsüvé teszik e két népdalt, melyek Sebő Imre kiadásában jelentek meg. Mutatóba közöljük az egyik dal szövegét:

Vig lakzit ül egy legény a faluba,
Két napja, hogy egyre szól a muzsika.
Koszorut tesz fejére egy szőke lány.
S boldogságnak pirja ragyog orcáján.

Szomszédasszony. Özvegyasszony szép lánya
Sirva borul édes anyja nyakába.
Bánatában fájó szíve megrepedt,
Most esküszik az, a kit ő szeretett.

Igazságszolgáltatás.

Halálos verekedés. A múlt év őszén történt, hogy, *Ekes* József, *Szepesi* Balázs és *Törnyei* József péterszegi embernek a falu nagykorcsmájában borozgatás közben össze veszték. A verekedésnek parázs verekedés lett a vége, melynek áldozataként *Törnyei* József maradt a küzdőtérén félholtra verve. A község előljárósága szállította el az alélt embert az utca porából a lakására, hol aztán pár órai szenvedés után meghalt. A nagyváradai királyi ügyészség *Törnyei* halála után letartoztatta a két gyilkost, kik tegnap áltak a kir. törvényszék, mint esküdttörvényszék előtt halált okozó súlyos testi sértés büntetésével vádolva. Az esküdttörvényszék elnöke dr. Csulyok Béla hallgatta ki a vádlottakat, akik részletességgel elmondva az egész bűncselekményt, beismerték bűnüket. A kihallgatott tanuk csak a végzetes verekedés részleteire tettek vallomást. Ma a tanukihallgatásokat még folytatni fogják, de azért még az est folyamán ítélet hozatal is meg lesz. A vádlottakat *Rádl* Ödön és *Dési* Géza védik.

Román kívánság. Valami Temes vidéki 17 éves oláh suhanc jelent meg tegnap a királyi tábla büntető tanácsa előtt s kifogástalan magyarsággal adta elő a személyére vonatkozó adatokat. Egyszer csak félbe szakítja az elnököt:

— Beszéljen velem a tekintetes ur oláhu!

mert én oláh vagyok.

Természetesen leintették érte.

TÁVIRATOK.

A képviselőházhoz.

Budapest, május 29. (Saját tud. távirata.) Ezután *Lázár* Pál és *Márkus* Gyula szólottak *Kossuth* Ferencz indítványa mellett, *Hieronymi* Károly beszéreiben azt mondja, hogy mi lesz az országgal, ha a többség gaz-

dasági politikája nem sikerül; koldusbotra fog jutni az egész ország, Ha Magyarországon az összes földadókat el fogják engedni, ez sem fogja pótolni az osztrák kereskedelmi piac elvesztését, (Zajos ellentmondások a baloldalon.) Nem fogadja el a javaslatot.

Ülés vége 2 óra előtt.

Fehérváry nem lesz miniszterelnök.

Budapest, május 29. (Saját tud. táv.) A válság elintézése késedelmet fog szenvedni, amennyiben *báró Fehérváry Géza nem fogadja el a miniszterelnökséget.*

Az ideiglenes kabinet vezetésével a legújabb kombinációk szerint a király *Csergeő* államtitkárt fogja megbízni.

A háboru.

Togó győzelme.

Budapest, máj. 29. A Daily Telegraph jelenti: A múlt éjjel igen magas helyre érkezett táviratok szerint *Togó nagy győzelmet aratott.*

London, május 29. Az oroszjapán tengeri ütközetről jelentik, hogy az oroszok helyzete mindjárt az ütközet elején kétségbeesítő volt. Togo ugyanis bekerítési manőverrel maga után csalta Rostdestvenszki flottáját. Mindjárt az ütközet kezdetén, mely a koreai tengersizorban folyt le Roszdesztvenszkinék két felé kellett védekeznie, az ütközet folyama alatt pedig Kamimura japán admirális a Csendes Oczán felől behajózott a szorosba és az oroszokat hátulól megtámadta. A japánok első torpedótámadásának az orosz »Anadir« nevű czirkálóhajója esett áldozatul. Bővebb részletek hiányzanak.

Elsülyedt hajók.

Budapest, máj. 29. A washingtoni miniszterelnökséghez az a hír érkezett, hogy a Boroszino nevű orosz sorhajó elsülyedt. Az orosz nagy követség és a japán követség nem kaptak hírt a helyzetről. Ideérkezett információk szerint azt hiszik, hogy a koreai szorosban elsülyedt hajók az *Orel*, a Boroszino, három czirkáló és egy műhelytartó.

London, május 29. Ujabbán érkezett táviratok szerint az orosz-japán tengeri ütközetnél az orosz flottából 4 nagy pánczélos és ezeken kívül az orosz flotta legnagyobb csatahajója, a »Borodina« is elsülyedt.

Páris, május 29. A japánok az oroszokkal való nagy tengeri összeütközésben nagy veszteségeket szenvedtek, de kétségtelen, hogy céljukat elérték, mert lehetetlenné tették az előnyomulást Vladivosztok felé. Az oroszok akartak törni a japán flottán, azonban visszaverték őket; a legutóbbi jelentések szerint az oroszok délfelé kísérik meg a menekülést.

Az ütközetről.

Pétervár, máj. 29. A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti 28-áról: Mindenoldalról érkezett táviratok, jelentik, hogy Cuszima és a japán part között ütközet volt. Nem jelentettek részleteket, de a Csifuból érkező táviratok hangja kedvező az oroszokra. Hír szerint a vladivosztoki hajóhad résztvevett az ütközetben. Egy helyi angol czég táviratokat kapott Tokióból ama jelentéssel, hogy a japánok győztek. Ezt azonban senki sem hiszi. A város rendkívül izgatott. A kikötőben levő hadihajók harcra készek. A vuszungi táviróvonal ismeretlen okból tegnap óta megszakadt.

Budapest, május 29. (Saját tud. táv.) Londonból érkezett távirat szerint *Nebo-gatov három ezer emberével fogságba került.*

Budapest, május 29 (Saját tud. táv.) *Togó* admirális hivatalos jelentése szerint az oroszok a nagy tengeri ütközetben elvesztették a legnagyobb csatahajójukat.

A japán hajók az ütközetben teljesen körülzárták *Roszetvenszky flottáját*, melyet a japánok teljesen harcsképtelenné tettek.

Ezt a hírt több Londonból érkezett jelentés megerősíti.

NYILTTÉR.

Pártoljuk a honi ipart!

**Az „Első nagyváradi
Czipő- és Csizmagyár”**

Moskovits Farkas és Tsa

kicsinybeni eladási üzletében.

(Kossuth-utca, régi rendőrségi épület.)

helyi kis iparosok által készített kézimunka czipők kaphatók eredeti gyári szabott áron, hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.

Tisztelettel:

Moskovits Farkas és Társa.

Telefon: 417.

szabott áron.

Czukrászda-megnyitás.

Van szerencsém az igen t. közönséget értesíteni, hogy a mai kornak megfelelően berendezett

Czukrászdámat

a Bémer téri Kishidfőnéi (Róth-féle ház)

már megnyitottam.

Czukrászdámban, ahol rendkívül diszes, elegáns helyiségek állnak a közönség rendelkezésére, naponta a

legfinomabb fagyalattal, jeges kávéval, különféle finom czukrász-süteményekkel, tortákkal szolgálhatok, Lakadalmi és zsur sütemények a legjutányosabb árban kaphatók.

A t. közönség szíves támogatását a legmélyebb tisztelettel kéri.

Molnár Henrik.



REGÉNYCSARNOK.



PENELOP.

Angol regény.

— Szegény leány, egészen némává tette a fájdalom, — mondá Crichton ezredes. — Bár sirni tudna!

Chartres ur ott feküdt vadászrubájában, —

halva. A ló félrelépett s ló és lovag soha sem kelt fel többé.

Az öreg Rufus kiadta párját és gazdájának a nyaka tört.

— Papa drága papa — kiáltá a leány.

De a fehér arc rettenetes nyugalma mit sem változott, az ajak csukva maradt, ámbar gyermekének a hangja kétségbeesetten kiáltott hozzá.

Penelop lehajolt s meleg ajkával érinté a hideg, élettelen kezét s a merev arcz rettenetes nyugalmát nézve, ingadozott, — mignem végre is ez a kék szalagos fehér alak, fájdalom kiáltással a halottra rogyott.

*

— Crichton ezredes ur, hogy esett ez a szerencsétlenség?

Algy, kívül atyja halálát táviratban tudatták, éppen e percben érkezett meg és Crichton ezredessel reggeliztek volna, de egyik sem nyult az edelhez.

A fiatal tiszt félrefordította bánatos arcát s remegő hangon folytató.

— Én nem tudok semmit: a távirat egyszerűen csak a halálát adta tudtomra.

Csendesen hallgatta meg az ezredes izgott elbeszélését.

— Rögtön meghalt? — kérde Algy, hosszú szünet után.

— Igen; egy pillanat alatt vége volt mindennek, Ló és lovag egyszerre estek el s atyád egy szót sem szólott többé: a nyakacsígyája tört el.

Algy karjára hajtotta fejét s keservesen sirt.

— Édes jó öreg atyám! — kiáltott a szegény fiu. Oh, csak legalább még egyszer láthattam volna!

Crichton ezredes a síró ifju fejére tette reszkető kezét.

— Szegény fiám, bizony ez kegyetlen csapás és retentően váratlanul jött; még sem szabad ennyire megtörni alatta. — Gondolj a hugodra; szegény gyermek egészen oda van.

— Kérem, hagyjon magamra vagy egy félóraig; azután Penelophoz megyek — kérte Algy az ezredest.

— Egy óra múlva Algy a testvére szobájába indult, lehetőleg kerülve a régi hü cselédek sajnálkozó tekintetét. — Az atyja szobájának az ajtaja előtt lábujjhegyen ment el, mint ha félne a besötétített szobában fekvőnek az álmát megzavarni. Aztán halkán kopogtatott a Penelop ajtaján. — A gazdasszony és a Penelop szobaleánya kiunt állottak az ajtó előtt sirva.

— Oh, sir, háia az Istennek, csak hogy megérkezett! — zokogta a gazdasszony. — A kisasszony annyira a szívére vette a szerencsétlenséget, hogy mióta Crichton ezredes elájulva kihozta a halott szobájából, még csak sirni sem tud. — Szegény gazdánkra esett és alig tudtuk összeszorított kezét szétnyitni.

Algy ismét kopogtatott.

— Penelop, édesem, én vagyok, Algy. — Nyisd ki, angyalom az ajtót,

Végre kitért az ajtó s maga a megtestesült fájdalom nézett Algyra! Algy magához ölelte testvérét, a kinek könyei végre megereedtek.

— Hála az égnek! — mondta az öreg gazdasszony. Szegény báránykám; Algy urfi majd csak meg fogja valahogyan vigasztalni — én meg megyek s egy csésze teát hozok neki.

XVIII.

Chartres-kastélyban elhangzott a hallotti ének és Chartres urát elvitték a családi sirboltba, a felesége mellé.

Az öreg háts lovat, Rufust, mely gazdájának a halálát akaratlanul okozta, szintén eltemették ugyanazon a helyen, a hol elesett. — A hü paripát, mely gazdájának hangját és simogató kezét olyan jól ősmerte és annyira szerette, szinte már el is feledték.

A durván ásott és felhantolt sir mellett bánattól sújtott kisirt szemü, halvány fiatal leány állott.

— Algy, nézd itt bukott fel Rufus a papával, — jegyzé meg a leány — kinek a fekete ruhájára eső téli naptény arcát még halaványabbá tette.

Algy szomoruan fogta meg a kezét.

— Gyere el innét — mondá. — Ez a hely olyan szomorú, olyan kimondhatatlanul fájdalmas nekünk.

Hideg borzongás futott végig a Penelop testén s könyei a Rufus sírjára hullottak.

— Igen, menjünk, — lihegé — oh Algy, menjünk!

A ló patkójának hosszú nyoma, a mint elcsuszott, még látszott a parton. Már hat hete mult a szerencsétlenségnek, de e Rufus lábnyomai még mindig megmaradtak.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, máj. 27.

Buza máj.-ra	— — — —	16.08
Buza okt. —	— — — —	10.16
Rozs okt. re	— — — —	14.52
Tengeri májusra 1905.	— — — —	11.06
Zab apr. ra	— — — —	14.34
Repeze aug.-ra	— — — —	23.80

Értéktözsde.

Budapest, máj. 27.

Os rákhitelrészvény	— — — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — — —	806.50
Leszámi oló bank	— — — —	464.50
Rimamurányi	— — — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — — —	649.—
Közuti vasut	— — — —	569.50
Városi villam s vasut	— — — —	339.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

„Nagyváradi Hitelbank”

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 év időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsonöket nyújt

amelyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsú-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsonöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-OS** kamatot összeg után fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat

Értékpapírok, ékszerek és terményekre

előleget ad. **Az igazgatóság.**

Egy szép nagy tágas sarok üzlethelyiség élénk forgalmu helyen **1905 november 1-től, egy udvari magtár 1905 aug. 1-től kiadó.** Ertekezhetni a polgári takarékpénztárnál (Kossuth-utca.)

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett
háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba
berendezések, valamint egyes butor-
darabok a

Magyar Műbutorgyár
Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN**

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-
berendezések műipari vállalata.

Kívánatra rajzok és költségvetések.

Biharmegyei Takarékpénztár

Zálogháza

Kossuth-utca

Kölcsönt ad: érték papí-
rokra, ékszere-
kre, iparicikkre és ingó,
ságokra a legolcsóbb kamattal mellett-
a fürdő-évad beálltával elfogad minden-
féle értékeket jutányos őrzésdíj mellett.

1679—1905. szám.

Faeladási hirdetmény.

Biharvármegye közigazgatási erdészeti bizottságának 1679—1905. számú véghatározatában nyert megbízás folytán ezennel közhírré teszem, hogy a földmivelésügyi miniszter urnak 1904. évi 112169 számú engedélye alapján, a Biharvármegye élesdi járásában levő Alsó-Lugos községhezánál 1905. évi június hó 14-ik napján délelőtt 9 órakor az alsólugosi volt úrbéresek erdejében kijelölt mintegy 37.7 k. holdnyi területen található összes fatömeg, zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni. Az eladandó famennyiség áll mintegy 2361 m³ tölgy műfából, 2515 m³ tölgy, cser és bükk tüzi hasáb fából és 343 m³ ágfából, melynek kikiáltási ára, melyen alul a faanyag el nem adható 15.508 korona 50 fillér. Bánatpénz 1551 korona, mely összeget minden versenyző az árverést megelőzőleg kezeimhez letenni, illetve a zárt, írásbeli ajánlathoz készpénzben, vagy takarékpénztári könyvben csatolni köteles.

Utóajánlatok, vagy olyanok, a melyek a kikötött szerződési feltételektől eltérők nem fogadtatnak el.

Az Alsólugos község, az élesdi, vagy a mezőtelegi vasuti állomással 11 kilométer jó uttal van összekötve s az erdő a községtől 2 kilométerre van.

A becslési adatok a nagyváradai m. kir. járási erdőgondnokságnál és alulrottnál (Vármegye székháza, 13. sz. alispáni előadói helyiség) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1905. évi május hó 25-én.

Jancsó Károly s. k.

várm. tb. főjegyző.

Ifj. Stern Sándor

villamos és légszesz
felszerelési vállalata
Bémer-tér 4. szám.

Villamos	Légszesz
világítás.	világítás.
Erőátvitel.	Légszesz
Csengők.	fűzők.
Telefonok.	Auer égők.
	Reklám
	lámpák.

Házak és villák
berendezése szakszerűen.
Költségvetések díjtalanul.

ROSENBERG IZSÓ

czementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon: 67. szám.

Nagyvárad.

Telefon: 67. szám.

Kizárólagos képviselők: a „Beocsinyi Czementgyári Unió“ gyáraitól

a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól“

a „Heunebique“-féle vasbeton rendszerből.

az „Eternit-művek“ szab. azbeszt-pala gyártmányából stb. (Dr Zilinski Szilárd műegyetemi magántanár tervei szerint.)

Ajánlkozik mindennemű beton és vasbeton aszfaltozás és aszfalt elszigetelési és „Eternit“-pala fedési munkálatok kivételére

Csatornákat saját gyártmányu, kívül-belül iszapolt, vízhatlan betoncsöveivel eszközöl.

Raktárt tart: Első rendű Beocsini-, Portland- és Román-czementből.
» » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.
» » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

Saját gyártmányu diszes czementlapok és műkövekből.